

TRENDOVI U OBLIKOVANJU NAMJEŠTAJA I INTERIJERA

I Saloni, Milano 2012

Milano – grad kulture, povijesti, arhitekture, mode, industrije, športa, ali i grad dizajna i noviteta na području namještaja i opremanja interijera, što se najbolje ogleda u travnju. Naime, sredinom travnja Milano otvara vrata jednoga od svjetski najpoznatijih sajmovi namještaja i prateće industrije te okuplja najprestižnije talijanske i svjetske tvrtke, proizvođače i trgovce, kao i mlade dizajnere na jednome mjestu – na poznatome *I Saloneu*.

Od 17. do 22. travnja ove godine *I Saloni* je okupio nekoliko manifestacija pod nazivima *Salone Internazionale del Mobile*, *Eurocucina*, *TFK (Technology for the Kitchen)*, *Salone Internazionale del Complemento d'Arredo*, *Salone Internazionale del Bagno* te *Salone Satellite*. Uz navedene događaje na samom sajmu, najveći dokaz da Milano u navedenom razdoblju živi kao pravi dizajnerski grad jesu događaji koji su se zbivali izvan samog sajma, točnije, u središtu grada ili u industrijskim zonama, na Ventura Lambrate, Tortoni i drugim atraktivnim lokacijama (sl. 1) (više na fuorisalone.it).

Sajam je ove godine bio znatno veći nego lani, što je potvrdio i statistički broj dobiven iz Press centra nakon završetka svih događaja. Prema tim podatcima, na sajmu je sudjelovalo i svoje izložke prezentiralo više od 2 700 izlagača (podsjetimo se, prije dvije godine bilo ih je 1 326). Izložbeni je prostor bio dvostruko veći, protezao se na 209 000 m² (2012. godine taj je prostor bio 142 586,5 m²), a u šest dana posjetilo ga je ukupno 331 649 posjetitelja.

I Saloni je još jedanput pokazao da je jedan od vodećih sajmovi u tom sektoru u svijetu, bez obzira na krizu koja i dalje ne jenjava. Ovogodišnje, 51. izdanje sajma potvrdilo je da je riječ o velikome medijskom fenomenu i neiscrpnom pokazatelju navika i kulture oblikovanja prostora. Bez obzira na nedostatak inova-

cija i pravih „novosti“ na području dizajna, ako nešto možemo istaknuti, to su kvaliteta, dobar dizajn i funkcionalnost kao vodilje ovogodišnjeg *I Salonea*.

Naglasak je ove godine bio na bijenalo izloženim kupaonicama i kuhinjama te na njihovoj pratećoj opremi.

Šetnja kroz *I Salone*

Kao potvrda uspješne 50- godišnje tradicije, milanski je sajam ušao u novo razdoblje pod motom *Milano. Gdje drugdje? (A Milano. Dove, se no?)*. Posljednjih nekoliko godina kriza ostavlja osjetan trag na svim područjima, osobito u dizajnu, inovacijama i proizvodnji. Ipak, bez obzira na stanje koje ni dalje nije blistavo, ove se godine izlagači na *I Saloniu* nisu dali „omesti“ težinom realnosti i tmine nego su se, naprotiv, pozitivno i s mnogo entuzijazma prilagodili situaciji. Proizvodi i dalje odišu kvalitetom, vizualnom čistoćom i skladom, besprijekornim estetskim ugođajem, kvalitetnim konstrukcijskim rješenjima, novim materijalima i funkcionalnošću, no bez pretjerivanja u suvišnim detaljima i bespredmetnom elitizmu na području suvremenog dizajna. Paviljoni pod nazivima *Design* i *Modern* zaista su pokazali da Talijani uistinu barataju elegancijom i kvalitetom, formom, materijalima i fenomenalnim minucioznim detaljima koji povećavaju doživljaj svakog proizvoda.

Neke su značajke i dalje u trendu i, odlično su vidljive u spomenutim paviljonima. Bijela ili svijetla pastelna boja (krem, siva), bijelo obojena stakla ili pastelne tkanine i koža neizostavni su na većini elemenata namještaja, bez obzira na to je li riječ o komodama ili blagovaoničkim stolovima, ojastućenom namještaju (sl. 2), kuhinji, spavaćoj sobi (sl. 3), dnevnom boravku ili nekom drugom prostoru u stanu.

Slika 1. Atmosfera izvan sajma, zona Tortona

Slika 2. Ojastučena garnitura *Mobius*, dizajn Asnago, proizvođač Giorgetti

Slika 3. Profinjena elegancija spavaće sobe: krevet i noćni ormarić iz garniture IRA dizajnera Chi Wing Loa, proizvođač Giorgetti

Bijela je boja obvezno „začinjena“ toplim drvom (što je vidljivo na svim prikazanim primjerima, nap. a.), ovog puta isključivo mat površinske obrade. Najčešća je uporaba orahovine, nešto rjeđa hrastovine (natur, blago četkane) i egzota. Bukovine ili drva javora moglo se naći samo u tragovima.

No sklonost Talijana kiču i „sladunjavosti“ i dalje je nezaobilazna, pa su, kao i svake godine, svoje mjesto dobili opravdano i izlagači u paviljonima pod nazivom *Classic* (sl. 4).

Povrat *retro* stilova nije toliko odraz želje suvremenog kupca da uistinu posjeduje takav komad namještaja u svom domu, nego utjecaja istočnog tržišta (Rusije, Kine), koje je počelo diktirati vlastiti ukus i

odražavati potrebe njihovih bogatih korisnika, zaljubljenih u raskoš i sjaj. Stoga se na sajmu ove godine moglo naći dosta *retro* elemenata u skladu s „novim“, „blještećim“ ukusom kupaca, a i morali su biti „pojačani“ Swarovski detaljima na ručkicama namještaja i dekorativnim furnirom (sl. 5), kožom, ili „pufastim“ i kožnim ojastučenim garniturama (sl. 6).

No da sve *retro* nije nužno u sukobu s dobrim ukusom, pokazali su pojedini elementi namještaja poput sofisticiranih i elegantnih elemenata iz kolekcije *Bourgeois*, radni stol i komoda tvrtke Baxter dizajnera Mattea Thuna i Antonia Rodrigueza (sl. 7).

Slika 4. Blagovaonička garnitura, izlagač Turri, paviljon *Classic*

Slika 6. Trosjed *Alfred*, dizajn Draga Obradovic i Aurel K. Basedow, proizvođač Baxter

Slika 5. Izložbeni prostor tvrtke Bordington

Slika 7. Radni stol i komoda iz kolekcije *Bourgeois*, dizajn Matteo Thun i Antonio Rodriguez, proizvođač Baxter

Slika 8. Stolica-ljuljačka *Vieques*, dizajn Patricia Urquiola, proizvođač Kettal

Od kada se dizajn etablirao kao neizostavan argument dobrog proizvoda koji povećava konkurentnost, proizvođači na sajmovima ističu autore svojih noviteta. Dizajnerski proizvod postaje razlog da se svaka tvrtka prezentira u punom sjaju. Tako proizvođači/ izlagači uz pomoć potpisa dizajnera ističu svoj proizvod uzdižu ga na pijedestal u punom sjaju, a sebe pokušavaju etablirati „uspješnijima“. Tako već godinama imena dizajnera koja su zabilježena ispod samog proizvoda (ili sad već obilježavaju i zidove!) postaju zaslužna za uspjeh, sjaj i nadmetanje među tvrtkama. Dizajneri postaju medijske zvijezde u pravom smislu. No, je li to opravdano ili ne, najčešće nakon nekog vremena pokazuje samo tržište.

Takvo „navikivanje“ proizvodima danas je etabliralo nekolicinu međunarodnih dizajnerskih imena koja, godinu za godinom, lansiraju nove proizvode (npr. Urquiola, Boroullec, Thun, Rodrigues i brojni drugi). Ti proizvodi vizualno odlično izgledaju, nerijetko nude nove koncepte i nove pristupe u primjeni novih materijala i osmišljavanju svakodnevnog prostora stanovanja.

Odličan je primjer toga osuvremenjena stolica-ljuljačka Kettal *Vieques*, koju je za tvrtku Kettal dizajnirala Patricia Urquiola (sl. 8). Proizvod je dobio i Top design Award 2012 na Atrina Designu 2012 u Poznańu.

Drugi je primjer vitrina tvrtke Riva 1920, koju je za Rivu osmislio Matteo Thun (sl. 9).

Lansirani kao noviteti, takvi će se proizvodi, nesumnjivo, dobro i skupo prodavati...

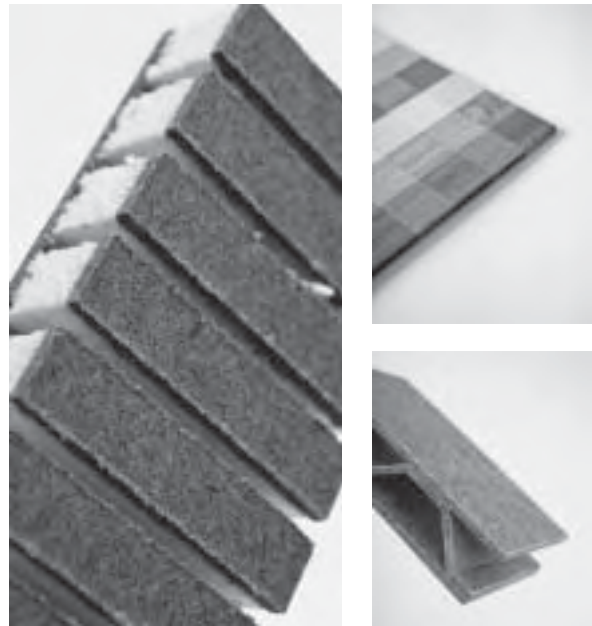
Da samo dizajneri ne bi bili u središtu pozornosti, ovogodišnji se sajam pobrinuo stavljajući naglasak na nove materijale. Tvrtka Material ConneXion svake godine lansira nekoliko novih i inovativnih materijala. Osnova mogu biti drvo, polimeri, staklena vlakna ili drugi dodaci, ovisno o namjeni materijala, točnije, novog proizvoda. Primjeri su prikazani na slici 10, iako treba napomenuti da svaka slika, nažalost, ne može vjerno reproducirati kakve prednosti, vizualna, taktilna ili druga svojstva u stvarnosti ima pojedini materijal ako se ne dotakne, pomiriše ili pogleda.

Nenadmašna *Eurocucina*

Svake druge godine popularno zvani „kuhnjari“ i njihove tehnološke pratilje pod nazivima *Eurocucina* i

Slika 9. Vitrina *Light*, dizajn Matteo Thun, proizvođač Riva 1920.

Slika 10. Neki primjeri novih materijala s dodatkom drva kao osnovne sirovine

Technology for the Kitchen (TFK) imaju priliku pokazati svoje novitete u oblikovanju elemenata kuhinja i opreme. Mirisi koji su se ove godine širili paviljonima, kao i vrevu u pojedinim izlagačkim prostorima dali su dodatnu draž paviljonima *Eurocucine* (sl. 11).

U navedenim su paviljonima prikazane kuhinje od različitih materijala, u rasponu od klasičnih do modernih. Metal, opeka i drvo materijali su tih kuhinja, s tim da je naglasak na prirodnim rješenjima. Kuhinja je predstavljena kao prostor pohranjivanja, pripreme i konzumacije hrane, ali i kao prostor za zabavu i druženje. Prvi put izložba kuhinja obuhvatila je i sve kuhinjske dodatke koji su nužni za rad: posuđe, stolne ukrase te trendove u načinu uređenja stola.

Mnogobrojni proizvođači kuhinjskog namještaja predstavili su izuzetno funkcionalne i estetski skladno i funkcionalno oblikovane proizvode (sl. 12). Prevladavaju ravne površine te velike i prostrane kuhinje s integralnim središnjim pultom koji je vrlo funkcionalan. Od materijala je najzastupljenije cjelovito drvo (hrastovina), lagano pjeskareno ili četkano, te površinski obrađeno tako da se što manje naruši prirodnost drva. Obrada površina uljima i voskovima slabo je zastupljena. Mnogi su proizvođači na svojim proizvodima

Slika 11. Atmosfera u paviljonima Eurocucine

ma kao važan estetski detalj istaknuli zdrave kvrge, male pukotine te nehomogenost građe drva. S obzirom na to da prevladava cjelovito drvo, cilj mnogih dizajnera bio je naglasiti i istaknuti spojeve i vezove. Nezaobilazni dio svake kuhinje je okov (svakoj kuhinji daje neku drugu eleganciju) i elektronika koja korisniku olakšava upotrebu.

U sklopu Eurocucine na sajmu je već tradicionalno sudjelovala hrvatska tvrtka Ancona iz Đakova. Na površini od 60 m² bila je izložena suvremena kuhinja iz njihova najnovijeg asortimana (sl. 13). Prema riječima g. Markice, direktora tvrtke, koji je na slici spremno pozirao našem timu (sl. 14), „iskazan je veliki međunarodni interes za ovaj hrvatski proizvod“, što može biti znatan poticaj hrvatskoj proizvodnji za daljnje uključivanje na međunarodno tržište namještaja i opreme, kao i osiguranje kontinuiteta u izlaganju na međunarodnim sajmovima.

Technology for Kitchen (TFK)

U paviljonu posvećenome tehnologijama u kuhinji izlagali su svi važniji europski proizvođači bijele tehnike, kućanskih aparata ali i okova, koji su nezaobilazan dio svake suvremene kuhinje (sl. 15). Za srednju klasu kućanskih aparata ušteda električne energije i vode vrlo je bitna, pa su aparati energetske visoko štedljivi, nasuprot luksuzu u kojemu taj parametar i ne

Slika 12. Profinjena elegancija suvremene kuhinje

Slika 13. Izlagački prostor hrvatske tvrtke Ancona Đakovo, Eurocucina 2012

Slika 14. Tvrtka Ancona Đakovo na Eurocucini 2012

postoji. Uz novitete u kućanskim aparatima, izloženi su i novi koncepti njihova slaganja i oblikovanja kuhinjskog prostora (sl. 16).

Od okova prevladava metalni s naglaskom na funkcionalnost, trajnost i pouzdanost u uporabi. Suvremeni okov omogućuje iskorištenje svih nedostupnih dijelova kuhinje. Rasvjeta je nezaobilazan, sastavni dio svake kuhinje, a skrivena je u elementima korpusa, ispod visećih elemenata, ili je na zidovima.

Svijet vodenih snova - II Bagno

Šum vode, miris drva i bilja protezao se duž dvaju paviljona posvećenih kupanju, čistoći, uživanju i opuštanju. Unatoč financijskoj krizi koja je proteklih godina oslabila brojne proizvođače i tržišta, sektor proizvodnje kupaoničkog namještaja nije previše osjetio recesiju. Kupaonice su zaista raskošnije nego ikada!

Slika 15. Noviteti na štandu tvrtke Elektrolux

Slika 16. Novi koncepti kuhinjskih uređaja i pratećih elemenata, tvrtka Nardi

Slika 17. Skulpture u kupaonici, kolekcija *Dry*, dizajn Enzo Berti, tvrtka Kreoo by Decormarmi

Istraživanje novih materijala, ali i primjena starih u novome površinskom ruhu te nenadmašni oblici i konstrukcije vode konačnom cilju – ugodni i opuštanju u oazi čistih mirisnih snova. Napredak u kiparstvu pridonio je široj upotrebi prirodnog kamena, što se ogleda i na području kupaoničkog namještaja, s vrlo visokom kvalitetom završne obrade. Odličan je primjer tvrtka Kreoo (sl. 17). Dizajn i obrtništvo tako su spojeni u vrhunske proizvode, a sve je podržano najnovijim tehnologijama.

Budući da u kupaonici sve mora biti čisto, održavanje, čišćenje i pranje svih kupaoničkih elemenata nerijetko stvara glavobolje, osobito kada se sjetimo nepoželjnog kamenca. Da bi održavanje bilo ugodna, pobrinula se tvrtka Webert, koja je ove godine prikazala novi koncept pomičnog umivaonika, koji se jednostavnim podizanjem odvaja od postolja i tako lakše održava i čisti (sl. 18).

Radijatori su, kao i prije dvije godine, po oblikovnoj skulpturalnosti nadmašili sami sebe. Neobična rješenja radijatora koja postaju funkcionalan ukras u prostoru pokazala je i tvrtka Deltacolor iz Italije (sl. 19).

Salone Satellite

Salone Satellite je, kao i svake godine, bio posvećen mladim dizajnerskim nadama, mlađim od 35 godina te je privukao pozornost brojnih proizvođača, a ove je godine u dva paviljona ugostio mnoge profesionalne di-

Slika 18. Novitet tvrtke Webert: umivaonik se odvaja od postolja, što olakšava održavanje.

zajnere i fakultete dizajna iz cijelog svijeta. Okupio je, prema podacima Press centra, oko 750 najperspektivnijih međunarodnih mladih dizajnera, nudeći im mogućnost suradnje s proizvođačima. Ta izložba uvijek nastoji biti orijentirana prema budućnosti, a ove je godine imala temu *Dizajn<->Tehnologija*. Sukladno osnovnoj temi, prikazana je i glavna instalacija na izložbi koja je objedinila 15 interpretacija, rad 15 dizajnera- bivših i sadašnjih predstavnika *Salone Satellite* (sl. 20).

Slika 19. Funkcionalna skulpturalnost radijatora tvrtke Deltacolor

Slika 20. Instalacija police u obliku broja 15, s prikazanim najuspješnijim proizvodima posljednjih 15 godina Salone Satelitea

Na Salone Satellite osobita se važnost pridaje kvaliteti obrazovanja pa su tradicionalno pozvane brojne škole iz cijelog svijeta. Ove se godine odazvalo 17 dizajnerskih škola, od kojih su neke sudjelovale prvi put. To su: American University of Sharjah, Ujedinjeni Arapski Emirati; Art Future design School iz Rusije; Centro de Investigaciones de Diseño Industrial iz Mek-

Slika 21. Atmosfera na Salone Sateliteu

Slika 22. Izložbeni štand hrvatske dizajnerice Željke Kavran na Salone Sateliteu

sika; Central Academy of Fine Arts, Kina; Enaip-CSF, Italija; Hanseo University, Koreja; Istituto Europeo di Design, Španjolska; Kanazawa College of Art, Japan; New York Institute of Technology, SAD; Politecnico di Milano, Italija; PUC-Pontificia Universidade do Rio de Janeiro, Brazil; Ss. Cyril and Methodius University, Makedonija; Technical School Wood Art, Srbija; Universidad Piloto de Colombia, Kolumbija; Hochschule Darmstadt, Njemačka te University of Cambridge iz Velike Britanije.

Na svim stazama za hodanje i na svim izložbenim štandovima vladala je neformalna i ležerna atmosfera (sl. 21), na kojima su izlagači – dizajneri studenti i profesionalci objašnjavali vlastite ideje i koncepte.

Na Salone Satelliteu i ove je godine, kao i prethodne, uspješno sudjelovala naša dizajnerica Željka Kavran iz Čakovca. Postav njezinih izložaka i izgled štanda prikazan je na slici 22. Čestitamo i nadamo se da ćemo je vidjeti i sljedeće godine s novim uradcima!

Dizajnerski događaji izvan Salone

Svijet suvremenog dizajna na rubu je promjena i više je usmjeren na prikaze konceptata i dizajnerskih procesa nego na prezentacije gotovih proizvoda. Takav pristup pomalo zbunjuje svakodnevni svijet i gledatelje koji su navikli godinama promatrati gotove proizvode uzimajući ih „zdravo za gotovo“, bez razmišljanja. Današnji dizajn ima potpuno drugačiji pristup. On uvlači promatrača u svoj svijet, prisiljava ga na aktivno sudjelovanje i doživljavanje svih predmeta koji u konačnici uopće ne moraju biti dovršeni („gotovi“). Naprotiv, korisnik sam dovršava i oblikuje proizvod prema vlastitim potrebama, koristeći se svim osjetima i temeljeći se na započetom konceptu ili procesu stvaranja. Današnji dizajn jednostavno prisiljava na nov način promatranja okruženja, traži sudjelovanje, snažnu svjestnost, otvorenost i percepciju promatrača.

Dizajnerska zona Ventura Lambrate uzbudljiv je i sve utjecajniji događaj u sklopu Milano Design Weeka. To je rastuća i dinamična platforma na kojoj se predstavljaju već etablirani, ali i najnoviji dizajnerski brendovi, poznati autori i novi talenti, galerije i institucije s područja dizajna iz Europe i svijeta. Organizatori tog projekta, nizozemska inicijativa Organisation in Design, pokrenuli su ga kao svojevrsno proširenje Design Weeka / Salone del Mobile, koje je oživjelo indu-

Slika 23. Atmosfera u zoni *Ventura Lambrate*Slika 24. Atmosfera u zoni *Tortone*

strijsku zonu grada, ali i potaknulo novo zanimanje profesionalaca, novinara i javnosti za suvremenu dizajnersku produkciju. O utjecaju projekta *Ventura Lambrate* govori i činjenica da se u protekle tri godine iz Milana i Italije proširio i na Berlin, a uskoro će osvojiti i Belgiju.

Organizatori događaja na *Ventura Lambrate 2012* prikupili su proizvode koji prikazuju i analiziraju različite promjene i koncepte, jer je misao vodilja *Ventura Lambrate* upravo eksperiment, kreativnost i prednost sadržaja pred formom. Novi prikazani koncepti bude iz sna zaboravljene tehnike ili osmišljavaju inventivne procese izrade koji omogućuju neograničenu paletu novih proizvoda.

Pokazatelje uspješnosti samog događaja potvrđuju i ovogodišnji brojevi: *Ventura Lambrate* spojila je 90 izložbi i jedan posebni projekt, iz 33 države svijeta. Izložba je postavljena na više od 13 000 m², a na njoj je sudjelovalo ukupno više od 600 dizajnera te ju je razgledalo više od 60 00 posjetitelja i više od tisuću registriranih novinara.

Uz *Ventura Lambrate* svakako treba izdvojiti i zonu *Tortone*, koja je okupila brojne profesionalne dizajnere i već etablirane tvrtke u područnu dizajna te proizvodnje namještaja i prateće opreme.

Ipak, sve navedeno možda pomaže u sagledavanju veličine i važnosti navedenih događaja, no nikako nije dostatno za izražavanje svih dojmova i nakupljene energije koju jednostavno svatko mora sam doživjeti kako bi se uvjerio u snagu izloženoga. Dakle, nema vam druge, već iduće godine dođite, vidite, dotaknite i osjetite! Atmosfera s *Ventura Lambrate* i *Tortone* prikazana je slikama 23. i 24.

U sklopu *Ventura Lambrate* predstavljena je izložba *Design Tourism: Croatian Holiday 2012* (sl. 25). Da bi bilo jasnije značenje ovogodišnjeg sudjelovanja hrvatskih dizajnera na *Ventura Lambrate*, valja reći i nešto više o projektu. Kako se navodi na stranicama HDD-a, „projekt *Design Tourism* i njegovu prvu izložbenu fazu *Croatian Holiday 2012* organiziralo je Hrvatsko dizajnersko društvo, a kustosice projekta su Ivana Borovnjak i Roberta Bratović. Bazirana na natječaju, ali

Slika 25. Hrvatski dizajneri na *Ventura Lambrate*, *Design Tourism: Croatian Holiday 2012*

Slika 26. Torba *Tovar* dizajnerice Maje Mesić, proizvođača Galko, u sklopu izložbe *Design Tourism: Croatian Holiday 2012*

i uključivanju nekoliko zanimljivih već realiziranih proizvoda, izložba ima za glavni cilj pokrenuti raspravu na temu nužnosti povezivanja dizajna i turizma u zemlji, a dotiče se tema turističkog iskustva zemlje čija se ekonomija uvelike oslanja na tu gospodarsku granu, pitanja odnosa nasljeđa i suvremenosti, ponude i potrošnje identiteta, ali i sustavne strategije nasuprot stihijskom pristupu“ (više na: <http://dizajn.hr/#/1028-dizajn-turizam-proizvodi-hrvatskih-dizajnera-na-venturi-lambrate/>). Radovi 15 hrvatskih dizajnera i dizajnerskih timova na duhovite, inteligentne i polemične načine tematiziraju vezu dizajna i turizma, njegovih klišeja, konvencija, identiteta i potencijala. Primjer je i proizvod simboličnog naziva *Tovar*, autorice Maje Mesić, proizvođača Galko (slika 26), koji spaja tradicionalne elemente i idealno ilustrira promijenu uloga u metaforičkom ali i funkcionalnom smislu. *Tovar* nije samo torba, već spoj praktičnosti, izdržljivosti, otpornosti i funkcionalnosti i, moramo priznati, dobro bi nam došao na sajmu za pohranu i nošenje svih kataloga, časopisa, knjiga i CD-ova prikupljenih na sajmu!

Za kraj...

Dojmovi s ovogodišnjeg posjeta Milanu

Proizvodi izloženi na *I Saloni 2012* pokazuju da svijet proizvodnje namještaja i opreme još osjeća recesiju i strah od neizvjesnoga, no ipak nije zapao u sivilo, naporativ! Izlagači su dali sve od sebe kako bi se pokazali u punom sjaju, počevši od uređenja štandova i marketinške pripremljenosti, osobito samim izlošcima koje su prikazali. Nenadmašna kvaliteta, poznati talijanski dizajn i šarm, dosjetljivost i „priča“ proizvoda, no ipak uz prisutan razum, bez većih iznenađenja, noviteta i inovacija u dizajnu i tehnologijama. Primjer koji ipak treba spomenuti možda je izuzetan, a autore je oduševio inventivnošću u masi spomenutoga. Odnosi se na mogućnost reciklaže postojećih drvenih elemenata u drugačijem kontekstu. Promišljanje i konceptualno istraživanje elemenata koji prvobitno čine dijelove bačve za pohranu vina, ulja ili nečega drugog odlično je iskorišten u projektu *Barricade - San Patrignano* za oblikovanje elemenata urbane opreme, sjedalice, klupa i drugih zanimljivih rješenja (sl. 27).

Ove su godine događaji organizirani izvan samog sajma, u središtu i industrijskim zonama Milana, nadmašili prethodne godine. Pozornost je pridana upravo mla-

Slika 27. Koncept prenamjene gradbenih drvenih elemenata u novu oblikovnu funkciju

dim kreativcima koji su svojim radom već počeli stjecati utjecaj na međunarodnom tržištu- dizajnerima i umjetnicima iz drugih područja, te studentima dizajna kao jamstvu daljnjeg razvoja i održanja kvalitete i dizajna.

Sve ovo bio je jasan pokazatelj kako talijanski smisao i duh usmjeren ka lijepome, uobličeni i u *I Salone*, ima jasnu težnju biti svjetskim liderom na tom području, kako u sadašnjosti, tako i u budućnosti.

Autori predlažu: svakako planirajte posjet sljedećemu milanskom sajmu, no barem u trajanju od tri dana. Naša dva intenzivno provedena dana u tom gradu dizajna nikako nisu dostatna! Vidimo se u travnju 2013. godine u Milanu, kada *I Saloni* slavi 52. obljetnicu!

dr. sc. Danijela Domljan, magistrica dizajna
doc. dr. sc. Ivica Župčić
Ivan Littvay, dipl. ing.

Fotografije: Ivan Littvay, Danijela Domljan,
Maja Mesić i Press *I Saloni*